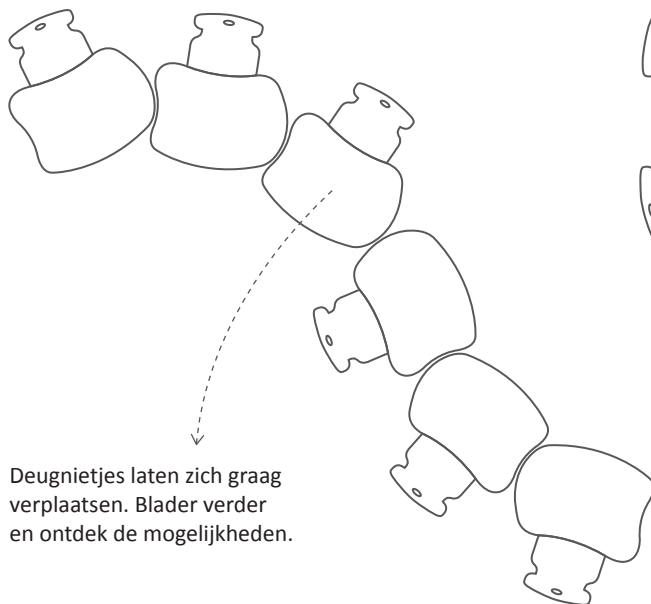

Aan de slag met Deugnietjes

Dankzij de maanvormige markeringen kan je de Deugnietjes snel en gemakkelijk in een rechte lijn of een kleine of grote cirkel plaatsen.

Door aan de holle kant van het Deugnietje te zitten, wordt **actief deelnemen** bevorderd.

Buitenmarkering tegen middenmarkering
= **cirkel van 8** Deugnietjes

Binnenmarkering tegen middenmarkering
= **cirkel van 12** Deugnietjes

Plaats de middenmarkeringen tegen mekaar om **één rechte lijn** te vormen.

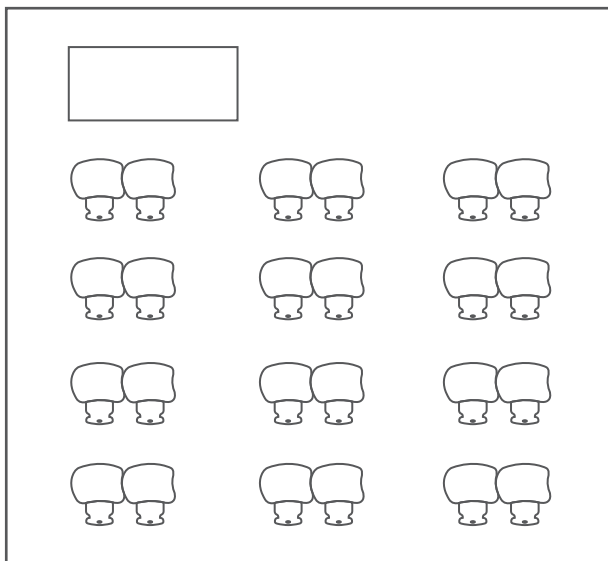
► **Blader verder voor meer voorbeelden van actieve opstellingen met Deugnietjes.**

► Maak creatieve opstellingen met het accent op activerende werkvormen.

01

DUO'S

TIP:

Maak gebruik van de maanvormige markeringen voor een snelle plaatsing! (zie ook pag 2).

MOGELIJKE WERKVORMEN

► Groepswerk per twee

Plaats de tafels per twee naast elkaar om studenten te laten samenwerken.

► Check-in duo's

Studenten vergelijken in duo's hun eigen antwoorden met die van een andere student. Bij onderling verschillende antwoorden wordt er gezocht naar wat het juiste antwoord moet zijn.

► Kolommen

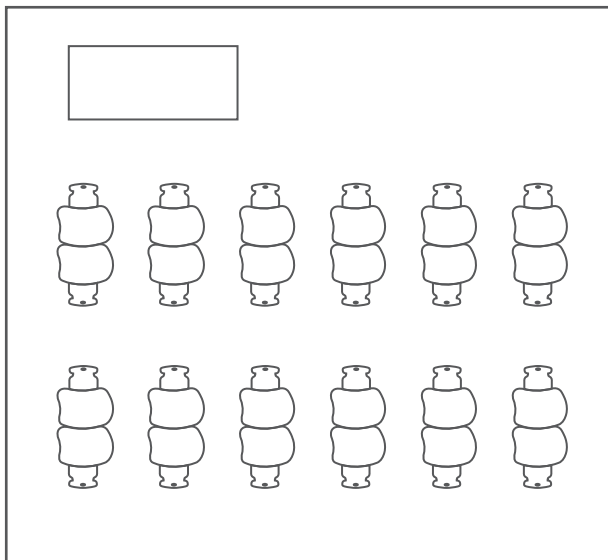
Verdeel de klasgroep in kolommen. Laat de eerste kolom vraag 1 oplossen, de tweede kolom gaat met vraag 2 aan de slag, enz. Wanneer elke kolom klaar is, overloop je klassikaal de antwoorden.

► Mentor & pupil

De 'pupil' krijgt een doe-opdracht of oefening. De andere student ('mentor') krijgt de opdracht om de pupil te observeren en raad te geven zodat die zijn doe-opdracht of oefening (beter) kan uitvoeren.

02

SPEEDDATE

MOGELIJKE WERKVORMEN

▶ 3-stappen interview

De studenten vormen duo's. Student A interviewt student B over een vraag en student B interviewt student A. Daarna schuiven ze de tafels bijeen in groepen van vier. De studenten vertellen één voor één wat voor hen de uitkomsten van het interview waren. A vertelt wat B heeft gezegd enz. Daarna vindt een kort klasgesprek plaats.

▶ Groepswerk per twee

Plaats de tafels per twee tegenover elkaar om studenten te laten samenwerken.

▶ Check-in duo's

Studenten vergelijken in duo's hun eigen antwoorden met die van een andere student. Bij onderling verschillende antwoorden, wordt er gezocht naar wat het juiste antwoord moet zijn.

▶ Mentor & pupil

De 'pupil' krijgt een doe-opdracht of oefening. De andere student ('mentor') krijgt de opdracht om de pupil te observeren en raad te geven zodat die zijn doe-opdracht of oefening (beter) kan uitvoeren.

03

GRID

MOGELIJKE WERKVORMEN

▶ Begeleid zelfstandig leren

Laat studenten op zelfstandige wijze en op eigen tempo een stuk leerstof verwerken of inoefenen. De leerkracht treedt op als coach en staat in voor de begeleiding van de student.

▶ Elevator pitch

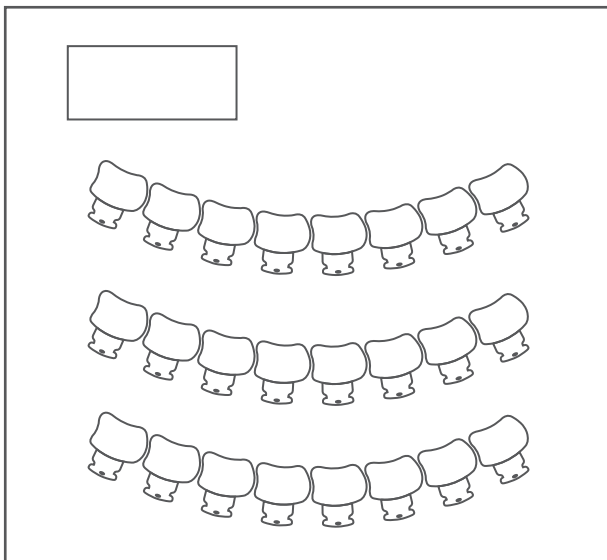
Studenten krijgen individueel drie minuten tijd om op te schrijven wat ze wel en niet weten over een bepaald onderwerp. Daarna moeten ze het in één minuut kunnen vertellen. De leerkracht noteert de kern van wat ze weten in een mindmap op het bord.

▶ Zelfstudiepakket

Laat studenten werken aan een individueel programma, waarbij ze een aantal geordende studietaken uitvoeren. Als leerkracht ben je ter beschikking bij problemen of vragen.

04

PRESENTATIE

MOGELIJKE WERKVORMEN

► Presentatie

Plaats de tafels in deze opstelling wanneer studenten presentaties moeten geven. Door de gebogen rijen wordt hun volle aandacht gericht op degene die voorraan in de klas staat.

► Onderwijsleergesprek

Dankzij deze opstelling kunnen studenten ook makkelijker deelnemen aan een onderwijsleergesprek waarbij de leerkracht de studenten stapsgewijs tot inzicht brengt via vraag en antwoord.

► Rollenspel

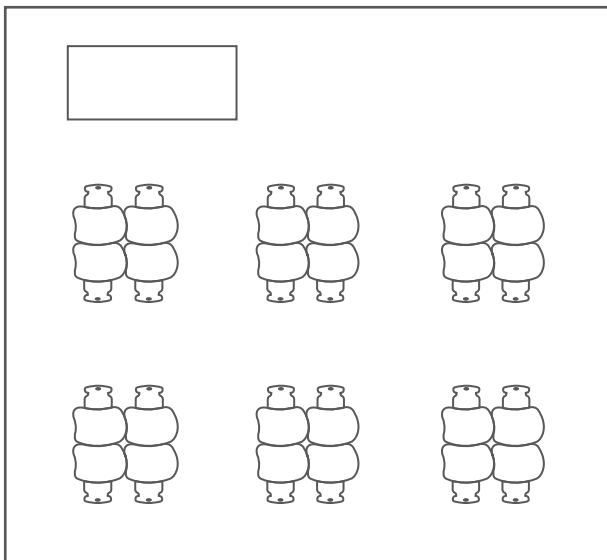
Laat de studenten een rollenspel opvoeren aan de hand van een probleemstelling of casus. De spelers spelen hun rol voorraan en de rest van de klas observeert. Bespreek dit nadien klassikaal: Is er een goede oplossing uit de bus gekomen? Waarom wel/niet?

- ▶ **Moedig studenten aan om hun tafels te verplaatsen tot werkeilanden voor subgroepen of groepswork.**

05

GROEPJES

MOGELIJKE WERKVORMEN

► Groepswerk per vier

Plaats de tafels per vier bij elkaar om studenten te laten samenwerken.

► Expertgroepjes

Verdeel de klasgroep eerst in groepjes van vier. Splits een complexe opdracht op in deelopdrachten. Elk individueel lid per groep krijgt een eigen deelopdracht die hij beantwoord. Hij is nu expert van dat deel van de opdracht binnen de groep.

Uit alle groepen gaan de experts van dezelfde deelvraag eerst bij elkaar zitten en komen gezamenlijk tot een uitkomst. Daarna gaan ze weer naar hun eigen groep waar ze hun kennis presenteren aan de groepsleden. Hierna is de hele groep expert geworden voor de gehele opdracht. De leerkracht controleert door willekeurige leden van verschillende groepen vragen te stellen.

► Brainstorm

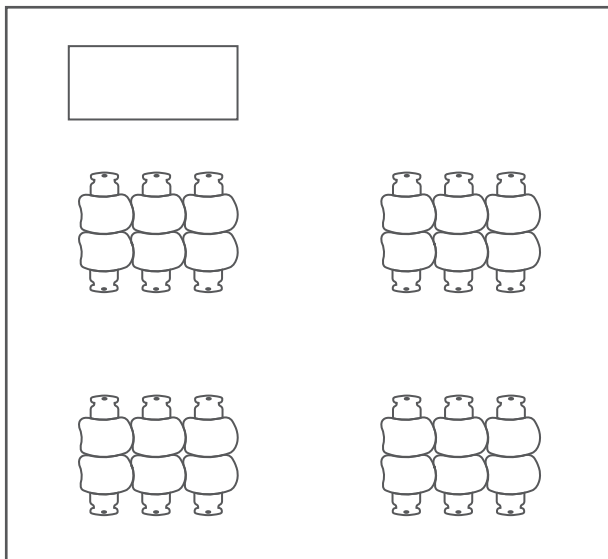
Er wordt gewerkt vanuit een probleemstelling. Per groep noteert één student in kernwoorden de reacties, ideeën, meningen van zijn groep. De groep stelt de beste oplossing voor aan de klas. De diverse ideeën worden klassikaal gegroepeerd in een overzichtelijk schema.

► Practicum

Laat de studenten in groep een praktische activiteit uitvoeren.

06

HOEKENWERK

MOGELIJKE WERKVORMEN

► Hoekenwerk

Bouw de klas om tot een aantal plaatsen (hoeken) waar de studenten gedurende één of meer lestijden zelfstandig, individueel of in groepjes kunnen werken. In elke hoek is er een ander aanbod van opdrachten en activiteiten.

► Hoekendebat

Geef de studenten een stelling met een aantal keuzemogelijkheden (voor/tegen/...). Elke keuzemogelijkheid wordt aangeduid op een bepaalde plaats in het lokaal. Studenten gaan naar de hoek van hun keuze. Ze praten in groep over hun argumenten. Dit kan dan leiden tot een klasdiscussie.

► Practicum

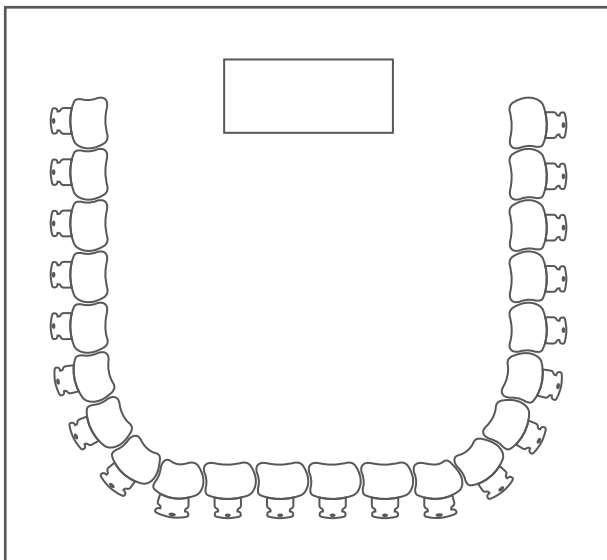
Laat de studenten in groep een praktische activiteit uitvoeren.

► Station co-teaching

In een opgesplitste klasgroep wordt lesgegeven aan diverse stations. De studenten doorlopen elk station, zelfstandig of onder begeleiding van de leerkrachten.

07

U-VORM

MOGELIJKE WERKVORMEN

► Groepsdiscussie

Laat de klasgroep een discussie voeren om een probleem op te lossen, besluiten te formuleren, enz.

► Rollenspel

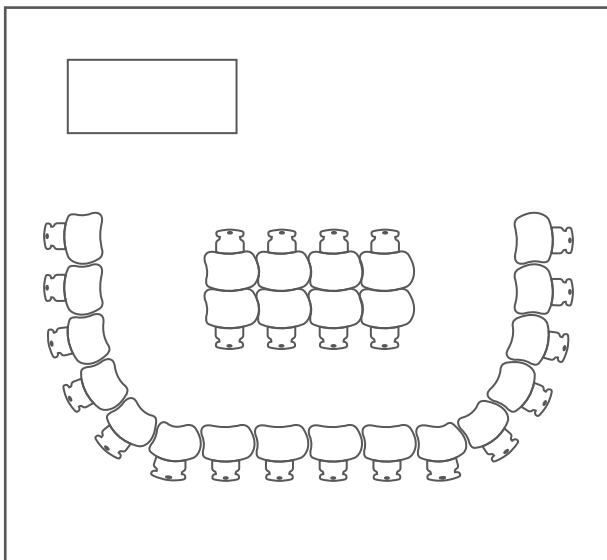
Laat de studenten een rollenspel opvoeren aan de hand van een probleemstelling of casus. De spelers spelen hun rol voorraan en de rest van de klas observeert. Bespreek dit nadien klassikaal: Is er een goede oplossing uit de bus gekomen? Waarom wel/niet?

► Stellingendebat

Schrijf enkele stellingen op het bord. Elke student kiest een paar stellingen en noteert op een blad argumenten pro en contra. Tijdens het debat komen de de stellingen en de argumenten aan bod. Als leerkracht ben je moderator en noteer je de belangrijkste argumenten op het bord.

08

U-VORM + GROEP

MOGELIJKE WERKVORMEN

► Differentiatie

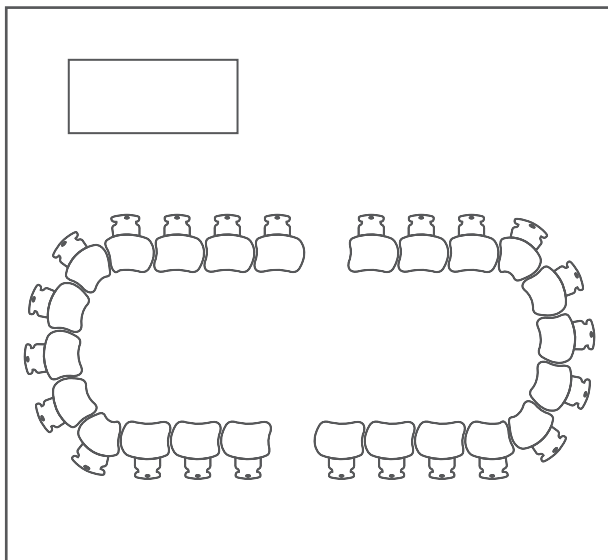
Aan de buitenste U-vorm plaats je de studenten die al meteen aan de slag kunnen na een gegeven instructie. In de binnenste groep zitten de studenten die extra uitleg nodig hebben. Door deze opstelling maak je makkelijker contact met iedere student.

► Onderzoekende demonstratie

Laat de studenten plaatsnemen in de buitense U-vorm. De middelste tafels gebruik je om een demonstratie te geven. Je toont eerst de handeling voor. Vervolgens analyseer je de handelingen samen met de studenten in een onderwijsleergesprek. Daarna doen de studenten de handeling na en kunnen ze dit zelfstandig inoefenen.

09

DUBBELE U-VORM

i TIP: Laat tussen de twee U-vormen een smalle doorgang. Zo kan je vlot ondersteunen indien nodig.

MOGELIJKE WERKVORMEN

► Lagerhuisdebat

Plaats de tafels in twee U-vormen tegenover elkaar. Na het voorlezen van een stelling, vraag je de studenten die vóór zijn om aan één kant te zitten; tegenstanders aan de andere kant. Wie het woord wil, staat op. Maar spreken mag pas als de debatleider (de leerkracht of een andere student) het woord geeft. Probeer ook eens een overloopdebat. Tijdens het debat mogen studenten van mening veranderen. Als ze b.v.b. een argument horen van de andere kant dat ze overtuigend vinden. Of als ze juist afgestoten worden door argumenten van hun medestanders.

► Parallele co-teaching

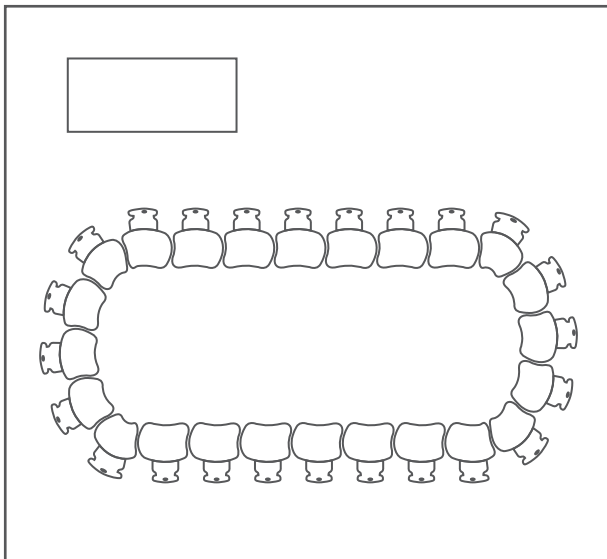
Plaats de tafels in twee U-vormen. Verdeel de klas in twee groepen. Jij geeft les aan één groep en je co-teacher geeft dezelfde les aan de andere groep.

► Spelvormen (quiz, wedstrijd, ...)

Verdeel de klasgroep in twee groepen en laat hen het tegen elkaar openem in een quiz, wedstrijd of andere spelvorm. Hou de scores bij op het bord.

10

OVAAL

TIP:

Maak gebruik van de maanvormige markeringen voor een snelle plaatsing! (zie ook pag 2).

MOGELIJKE WERKVORMEN

► Denken - delen - uitwisselen

Je stelt een vraag die de voorkennis activeert. De studenten krijgen één minuut de tijd om deze vraag te beantwoorden en het antwoord te noteren. De studenten lichten dan om de beurt hun oplossing toe aan hun buurman. Daarna bespreken ze eventuele verschillen in antwoord.

► Klagesprek

Laat de studenten een klassikaal gesprek voeren over een bepaald onderwerp. De studenten communiceren rechtsreeks met elkaar. Als leerkracht blijf je op de achtergrond, maar kan je wel helpen bij het vormen van besluiten, enz.

► Groepsdiscussie

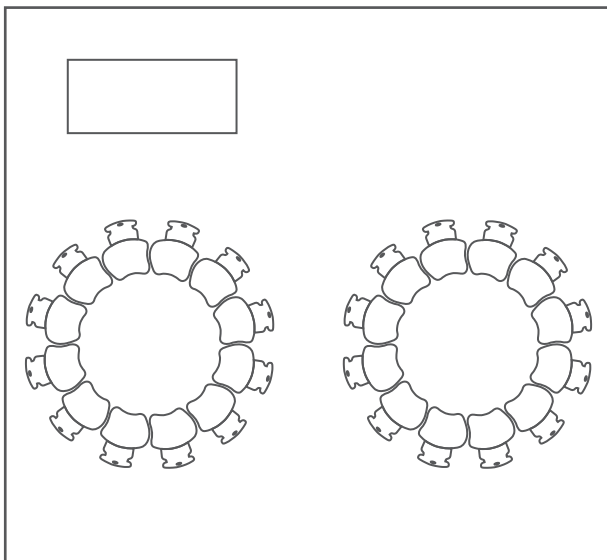
Laat de klasgroep een discussie voeren om een probleem op te lossen, besluiten te formuleren, enz.

► **Creëer een klasomgeving waarin de mix van zitten, staan en bewegen wordt gestimuleerd.**

11

CIRKEL

i TIP: Maak gebruik van de maanvormige markeringen voor een snelle plaatsing! (zie ook pag 2).

MOGELIJKE WERKVORMEN

► Lege stoel discussie

Plaats een aantal tafels in een cirkel. Een aantal studenten gaan zitten, één stoel blijft leeg. Rond de cirkel zit of staat de rest van de klas. De studenten in de cirkel discussiëren over een stelling. De studenten buiten de cirkel kunnen inspringen door op de lege stoel te gaan zitten op het moment dat ze een bijdrage willen leveren. Op hetzelfde moment moet een student binnen de cirkel een stoel vrijmaken door buiten de cirkel plaats te nemen. Dit gaat door totdat elke student een beurt heeft gehad.

► Carrouseldiscussie

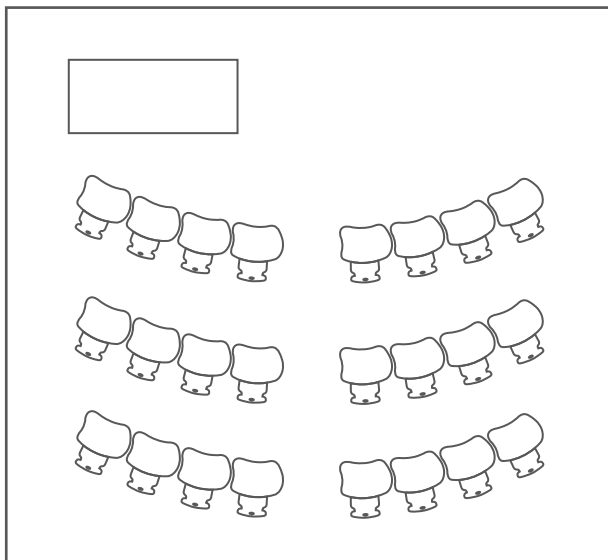
De studenten zitten recht tegenover elkaar in een binnenste en een buitenste cirkel. Geef de studenten een stelling. De studenten van de buitenste cirkel vallen de stelling aan en die van de binnenste verdedigen deze. Na enige tijd wordt de discussie gestopt en de studenten van de buitenste cirkel verplaatsen zich één of twee stoelen verder. Hierna kan de binnenste cirkel aanvallen en de buitenste cirkel verdedigen. Na enige keren draaien kan er een nabespreking gehouden worden.

► Parallele co-teaching

Plaats de tafels in twee cirkels. Verdeel de klas in twee groepen. Jij geeft les aan één groep en je co-teacher geeft dezelfde les aan de andere groep.

12

VISGRAAT

MOGELIJKE WERKVORMEN

► Presentatie

Plaats de tafels in deze opstelling wanneer studenten presentaties moeten geven. Door de gebogen rijen wordt hun volle aandacht gericht op degene die voorraan in de klas staat.

► Probleemgestuurd leren

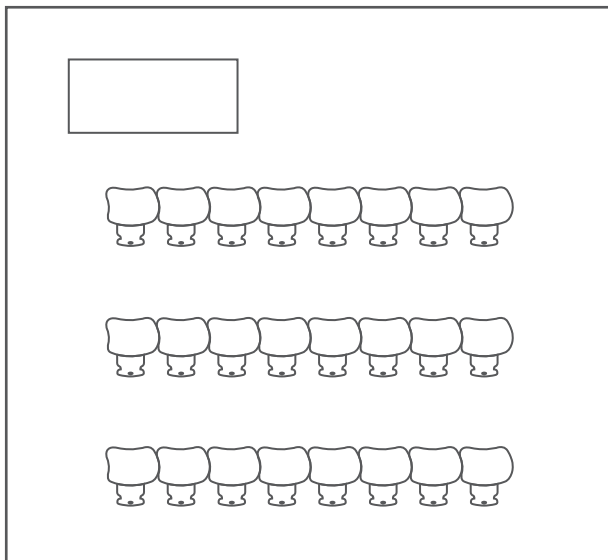
De studenten worden ingedeeld in kleine groepen van vier tot zes personen. Ze krijgen een probleem of een casus en moeten deze bespreken en analyseren onder leiding van de leerkracht. Tijdens die probleemanalyse ervaren de studenten wat zij al of nog niet weten en rijzen er vragen. Die vragen vormen het uitgangspunt om leerdoelen te formuleren. Vervolgens werkt elke student individueel aan de verdere uitdieping van het probleem door het lezen van artikels, publicaties, enz. Daarna komt de groep terug samen en rapporteren de studenten aan elkaar wat ze bestudeerd hebben. Tijdens dit gesprek gaat de leerkracht na of het probleem nu beter wordt begrepen.

► Kolommen

Verdeel de klasgroep in twee kolommen. Laat beide kolommen een andere reeks vragen oplossen over een bepaald onderwerp, casus of probleem. Wanneer elke kolom klaar is, overloop je klassikaal de antwoorden.

13

RIJEN

i TIP: **Maak gebruik van de maanvormige markeringen voor een snelle plaatsing! (zie ook pag 2).**

MOGELIJKE WERKVORMEN

► Doceren

Plaats de tafels in deze traditionele opstelling wanneer je als leerkracht een uiteenzetting geeft terwijl de studenten luisteren. Door deze opstelling is hun focus gericht op degene die voorraan staat.

► Check-in-duo's

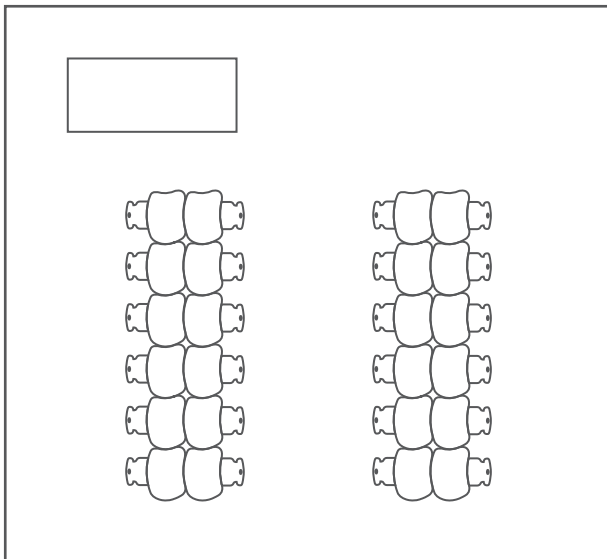
Laat studenten eerst individueel een opdracht maken. Als iedereen klaar is, vergelijken ze hun antwoorden met hun buur op hun rij. Dit kan daarna ook klassikaal worden besproken.

► Rijen

Verdeel de klasgroep in een aantal rijen. Laat elke rij een andere reeks vragen oplossen over een bepaald onderwerp, casus of probleem. Wanneer elke rij klaar is, overloop je klassikaal de antwoorden.

14

BANKET

MOGELIJKE WERKVORMEN

► Piramidediscussie

Verdeel de klas in twee groepen. De studenten in elke groep discussiëren eerst in tweetallen. Na enkele minuten fusioneren ze tot viertallen en bespreken ze hun ingebrachte ideeën. Daarna komen ze samen tot 8 en doen ze hetzelfde. Vervolgens komt de volledige groep samen en vormen ze één definitief besluit per groep. Deze besluiten worden als laatste klassikaal besproken.

► Groepswerk in grote groepen

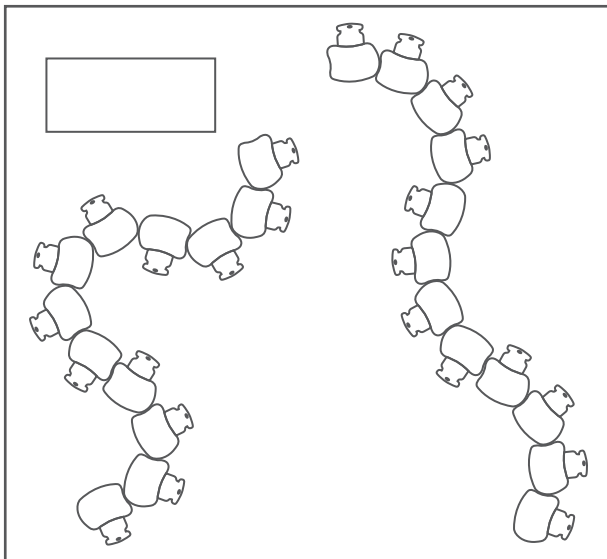
Verdeel de klas in grotere groepen en laat hen samenwerken aan een groot project of groepswerk.

► Spelvormen (quiz, wedstrijd, ...)

Verdeel de klasgroep in twee groepen en laat hen het tegen elkaar openem in een quiz, wedstrijd of andere spelvorm. Hou de scores bij op het bord.

15

SLINGER

MOGELIJKE WERKVORMEN

► Piramidediscussie

Verdeel de klas in twee groepen. De studenten in elke groep discussiëren eerst in tweetallen. Na enkele minuten fusioneren ze tot viertallen en bespreken ze hun ingebrachte ideeën. Daarna komen ze samen tot 8 en doen ze hetzelfde. Vervolgens komt de volledige groep samen en vormen ze één definitief besluit per groep. Deze besluiten worden ten slotte klassikaal besproken.

► Praatgroepjes

Verdeel de klas in groepen van vier. Elke groep formuleert vragen n.a.v. het lesonderwerp dat aan bod kwam. Na de afgesproken tijd worden de vragen aan de andere groep doorgegeven. Deze kan verduidelijking vragen en erover discussiëren. Na bepaalde tijd worden de vragen opnieuw doorgegeven aan een andere groep.

► Vier vragen evaluatie

Verdeel de klas in vier groepen van studenten. Elke groep krijgt vier vragen over de les. Elke groep krijgt vier andere vragen. Er is drie minuten overleg per groep en één minuut om een groepsantwoord te noteren. Daarna gebeurt een terugkoppeling naar de volledige klasgroep.

BIBLIOGRAFIE

INFO WERKVORMEN EN KLASOPSTELLINGEN

19 Classroom seating arrangements fit for your teaching. (2019, 19 december). BookWidgets Blog. <https://www.bookwidgets.com/blog/2019/12/19-classroom-setting-arrangements-fit-for-your-teaching>

Bamps, R., Loman, J., & Verstedden, P. (2020). *Werkvormen voor een interactieve klaspraktijk*. http://www.cteno.be/assets/downloads/cteno/werkvormen_interactieveklaspraktijk_bundel.pdf

Coöperatieve werkvormen. (z.d.). Yurls.net. Geraadpleegd op 30 augustus 2021, van <https://cooperatiewerkvormen.yurls.net/nl/page/1068953#boxes-container>

Deboes, T. (2020, 31 maart). *Co-teaching: ken jij deze 6 vormen?* Klasse. <https://www.klasse.be/88761/co-teaching-6-vormen/>

Differentiatie@hetPallas. (2018). *Klasopstellingen*. <https://www.differentiatieathetpallas.nl/klasopstellingen>

Flokstra, J. H. (2006, maart). *Activerende werkvormen*. <https://www.leraar24.nl/app/uploads/Activerende-werkvormen-SLO-bundel.pdf>

Kerpel, A. (2019a, augustus 26). *Didactische werkvormen - Discussievormen*. wij-leren.nl. <https://wij-leren.nl/didactische-werkvormen-discussievormen.php>

Kerpel, A. (2019b, augustus 26). *Didactische werkvormen - Spelvormen*. wij-leren.nl. <https://wij-leren.nl/didactische-werkvormen-spelvormen.php>

Klasschikking. (z.d.). Eerste hulp voor starters. Geraadpleegd op 30 augustus 2021, van <http://eerstehulpvoorstarters.weebly.com/klas-schikking.html>

Onderwijs van Morgen. (2018, 12 februari). *3 x differentiëren met klasopstellingen*. <https://www.onderwijsvanmorgen.nl/ovm/3x-differentieren-klasopstellingen/>

Steunpunt GOK. (z.d.). *Steunpunt GOK - Interactieve werkvormen*. Geraadpleegd op 30 augustus 2021, van http://www.steunpuntgok.be/secundair_onderwijs/materiaal/les-materiaal/bronnenboek/interactieve_werkvormen.aspx

Vangorp, S. (2015, 21 maart). *Expertgroepjes*. Klastools. <https://www.klastools.be/?tag=expertgroepen>

Werkvorm van de maand: het debat. (2015, 3 november). Godsdienstonderwijs.be. <https://www.kuleuven.be/thomas/page/werkvormen-debat/>

BEELDMATERIAAL

Dox NV. (2017a, april 26). *Beeldbank*. Dox. <https://www.dox.be/beeldbank/?tag=deugniet>

have fun

howest
hogeschool

VITAL SCHOOLS